

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Кафедра економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
О.Г. Осауленко
«25» березня 2021 року

ПРОГРАМА
вступного фахового випробування
зі спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньо-професійна програма
«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
для денної та заочної форми навчання
(для освітнього ступеня «бакалавр»)

Затверджено Вченою радою НАСООА,
Протокол від 25 березня 2021 № 6

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	2
ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ	3
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	6
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	8
КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування зі спеціальності 073 «Менеджменту» освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» для вступу на навчання за освітнім ступенем бакалавр розроблена на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», наказу Міністерства освіти і науки України від 15.10.2015 №1085 «Положення про приймальну комісію вищого навчального закладу», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.11.2015 р. за №1353/27798, наказу Міністерства освіти і науки України від 15.10.2020 №1274 «Про затвердження Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2021 році», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 09.12.2020 р. за №1225/35508, Правил прийому на навчання до Національної академії статистики, обліку та аудиту в 2021 році, затверджених Вченою радою Академії, протокол від 24.12.2020 №3, Положення про приймальну комісію Національної академії статистики, обліку та аудиту, затвердженого Вченою радою Академії, протокол від 24.12.2020 №3.

Згідно з вимогами до прийому студентів для підготовки за освітнім ступенем бакалавр на основі фахової передвищої освіти вступні фахові випробування здійснюються фаховими атестаційними комісіями.

Метою проведення вступних випробувань є забезпечення конкурсних засад при зарахуванні в НАСОНА на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 073 «Менеджменту» шляхом виявлення рівня підготовленості абітурієнтів з менеджменту.

Предметом фахових вступних випробувань є знання та вміння, набуті студентами при вивченні теоретичних основ менеджменту.

Завданнями фахового вступного випробування є: перевірка розуміння студентами програмного матеріалу дисципліни професійної підготовки; оцінювання здібності студента до творчого використання набутих знань щодо організації та управління підприємством в умовах ринкової економіки, забезпечення ефективної його діяльності.

Вступні фахові випробування проводяться в усній формі.

При підготовці до вступних фахових випробувань абітурієнтам рекомендується користуватися літературою, список якої наведено у кінці програми.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Система відносин в організації як предмет вивчення менеджменту. Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як мистецтво управління.

Методи досліджень: діалектичний, конкретно-історичний, системний підхід; моделювання: вербальне, фізичне, аналогове, математичне; науковий, експертний, соціологічні методи: анкетування, інтерв'ювання, тестування.

Тема 2. Історія розвитку менеджменту

Передумови виникнення науки управління. Існуючі парадигми менеджменту. Класичні та неокласичні теорії менеджменту.

Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.

Тема 3. Закони, закономірності та принципи менеджменту

Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Закони і закономірності менеджменту.

Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації. Класифікація принципів менеджменту. Взаємозв'язок між принципами менеджменту.

Тема 4. Функції та методи менеджменту

Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту. Динамічний взаємозв'язок конкретний і загальних функцій. Механізм реалізації конкретних функцій менеджменту на засадах використання загальних.

Сутність та класифікація методів менеджменту. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану. Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту. Економічні методи менеджменту. Адміністративні методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Механізм взаємодії методів, принципів та функцій менеджменту.

Тема 5. Процес управління

Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури: цільовизначення, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, вибір варіанту дій, реалізація рішення, зворотний зв'язок. Особливості процесу управління: безперервність, нерівномірність, циклічність, послідовність, надійність.

Управлінське рішення як результат управлінської діяльності. Класифікація управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Моделі прийняття управлінських рішень. Взаємозалежність рішень. Підходи до прийняття рішень. Різновиди технологій прийняття рішень. Якість управлінських рішень.

Класифікація методів обґрунтування та прийняття управлінських рішень.

Тема 6. Планування як загальна функція менеджменту

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування. Політика, правила процедури.

Класифікація цілей організації. Процес постановки цілей.

Тема 7. Організування як загальна функція менеджменту

Сутність функції організування та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності.

Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Скалярний процес. Вертикальна координація: прямий контроль, стандартизація. Горизонтальна координація: взаємні комунікації, тимчасові робочі групи, комісії. Департаменталізація. Взаємодія структур організації.

Тема 8. Мотивування як загальна функція менеджменту

Значення людського фактора в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і винагород працівника в процесі мотивування. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процесний підходи. Зіставлення теорій мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми.

Тема 9. Контролювання як загальна функція менеджменту

Поняття контролювання та його місце в системі управління. Принципи і цілі функції контролювання. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та регулювання. Модель процесу контролювання. Процес контролювання. Зворотний зв'язок під час контролю. Види управлінського контролювання.

Тема 10. Регулювання як загальна функція менеджменту

Поняття регулювання та його місце в системі управління. Види регулювання. Етапи процесу регулювання.

Тема 11. Інформація і комунікації в менеджменті

Інформація, її види та роль в менеджменті. Носії інформації. Класифікація інформації. Вимоги, що висуваються до інформації.

Поняття і характеристика комунікацій. Різновиди «внутрішніх» та «зовнішніх» комунікацій. Перешкоди в комунікаціях. Зворотний зв'язок в процесі комунікації. Засоби комунікацій, їх переваги та недоліки.

Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Моделі комунікаційного процесу. Організація комунікаційного процесу. Комунікаційні переваги.

Тема 12. Керівництво та лідерство

Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керування та континууму стилів керування. Характеристика та класифікація стилів керування. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стилю менеджера.

Загальна характеристика моделі сучасного менеджера.

Тема 13. Ефективність менеджменту

Видова класифікація ефективності організації: індивідуальна, групова, загально-організаційна. Особливості оцінки різновидів ефективності.

Концепції визначення ефективності менеджменту в організації. Підходи до оцінки ефективності менеджменту в організації. Економічна, організаційна та соціальна ефективність менеджменту. Системи показників економічної, організаційної та соціальної ефективності менеджменту, їх склад і методи визначення.

Напрями підвищення ефективності управління організацією.

Сутність та різновиди відповідальності та етики у менеджменті.

Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми суспільства з боку організації. Сутність та значення соціальної поведінки менеджменту.

Культура менеджменту.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Сутність менеджменту.
2. Еволюція менеджменту як наукової дисципліни.
3. Школа наукового управління.
4. Класична (адміністративна) школа управління.
5. Школа людських відносин і поведінкових наук.
6. Школа науки управління, або кількісний підхід.
7. Процесний, ситуаційний і системний підходи в менеджменті.
8. Організація та її характеристики.
9. Роль та функції менеджера в організації.
10. Характеристики внутрішніх змінних та їх взаємозв'язок.
11. Зовнішнє середовище прямого впливу.
12. Зовнішнє середовище побічного впливу.
13. Характеристики зовнішнього середовища, взаємопов'язаність його факторів.
14. Роль бізнесу в суспільстві. Соціальна і юридична відповідальність.
15. «Залізний закон» відповідальності.
16. Етика бізнесу та сучасне управління.
17. Визначення комунікацій та їх зміст в організації. Види комунікацій.
18. Модель процесу комунікацій в організації.
19. Перешкоди в організаційних комунікаціях.
20. Удосконалення комунікаційного процесу в організаціях.
21. Визначення управлінського рішення.
22. Класифікація управлінських рішень.
23. Зміст етапів прийняття раціонального управлінського рішення.
24. Моделювання управлінських процесів. Класифікація моделей науки управління.
25. Методи прийняття рішень (платіжна матриця, дерево рішень).
26. Методи прогнозування (неформальні, кількісні, якісні).
27. Переваги і недоліки процесу управління за цілями.
28. Визначення поняття «стратегія». Необхідність її розробки для організації.
29. Сутнісна характеристика процесу визначення місії організації.
30. Характеристика процедури зовнішнього і внутрішнього аналізу як етапів процесу формування стратегії.
31. Класифікація типів загальнокорпоративної стратегії.
32. Цілі стратегічного планування та критерії їх визначення.
33. Процес стратегічного планування.
34. Процес реалізації стратегії (тактика, політика, процедури, правила).
35. Контроль реалізації стратегії (бюджет).
36. Делегування і відповідальність.
37. Лінійні й функціональні повноваження.
38. Сутність організаційної структури управління та етапи організаційного проектування.

39. Бюрократичні структури.
40. Функціональна організаційна структура.
41. Дивізійна структура.
42. Організаційні структури фірм, які діють на міжнародних ринках.
43. Адаптивні (органічні) структури.
44. Відмінні особливості адаптивних і бюрократичних структур.
45. Проектна організація.
46. Матричні структури.
47. Організації конгломератного типу.
48. Централізовані та децентралізовані організації.
49. Зміст та еволюція поняття мотивації. Сучасні теорії мотивації.
50. Змістовні теорії мотивації.
51. Процесуальні теорії мотивації.
52. Попередній контроль.
53. Поточний контроль.
54. Підсумковий контроль.
55. Процес контролю.
56. Влада, вплив, лідер. Баланс влади.
57. Форми влади і впливу.
58. Влада, заснована на примушуванні. Вплив через страх.
59. Влада, заснована на винагороді.
60. Законна влада. Вплив через традиції.
61. Влада прикладу. Вплив за допомогою харизми.
62. Влада експерта. Вплив через розумну віру. Інформаційна влада.
63. Переконавання і участь. Вплив шляхом переконання.
64. Переконавання через участь. Залучення виконавців до управління.
65. Огляд теорій лідерства. Підхід з позиції особистих якостей. Поведінковий підхід. Ситуаційний підхід.
66. Авторитарне і демократичне керівництво.
67. Чотири системи Р. Лайкерта.
68. Двомірне трактування стилів лідерства.
69. Ситуаційні підходи до ефективного лідерства.
70. Ситуаційна модель керівництва Фідлера.
71. Підхід "шлях-ціль" Т. Мітчела і Р. Хауса.
72. Модель прийняття рішень керівником Врума-Йеттона.
73. Адаптивне керівництво.
74. Видова класифікація ефективності організації.
75. Концепції визначення ефективності менеджменту в організації.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Вороніна А. В. Менеджмент: навч. посіб. / А. В. Вороніна; Дніпров. держ. техн. ун-т (ДДТУ). – Кам'янське: ДДТУ, 2019. – 352 с.
2. Козирєва О. В. Менеджмент підприємства (за видами економічної діяльності): навч. посіб. / О. В. Козирєва, Д. Р. Зоїдзе; Нац. фармацевт. ун-т, [Каф. менеджменту і адміністрування]. – Х.: Вид-во Іванченка І. С., 2019. – 162 с.
3. Менеджмент: графічна і таблична візуалізація: навч. посіб. / [О. Є. Кузьмін та ін.]; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – [4-те вид., випр. та допов.]. – Львів: Вид-тво Львів. політехніки, 2018. – 207 с.
4. Менеджмент: навч. посіб. для екон. спец. закл. вищ. освіти / [Н. С. Краснокутська та ін.]; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Х.: Друкарня Мадрид, 2019. – 230 с.
5. Михайлов С. І. Менеджмент: навчальний посібник / С. І. Михайлов. – [2-е вид. перер. і доп.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 536 с.
6. Морушко О. О. Менеджмент і лідерство: навч. посіб. / О. О. Морушко, А. Л. Висоцький, А. Я. Зелінський; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Тріада плюс, 2018. – 187 с.
7. Нетреба І. О. Інформаційні системи в менеджменті: навч. посіб. / І. О. Нетреба. – К.: Наукова столиця, 2019. – 170 с.
8. Основи менеджменту: навч. посіб. / [Ю. О. Бекетов та ін.]; Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т. – Х.: ХНАДУ, 2019. – 263 с.
9. Підприємництво і менеджмент: навчальний посібник / О. Є. Кузьмін [та ін.]; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Растр-7, 2017. – 194 с.
10. Хміль Ф. І. Успішна кар'єра в менеджменті: прагматичний підхід / Ф. І. Хміль. – Львів: Растр-7, 2010. – 152 с.

Допоміжна

1. Василенко В.А. Теорія та практика розробки управлінських рішень: навч. посібник / В.А. Василенко – К.: ЦУЛ, 2002. – 420 с.
2. Дяченко Т.О. Основи менеджменту / Т.О. Дяченко. – К.: Кондор, 2010. – 176 с.
3. Кредісов А. Менеджмент для керівників / А. Кредісов – К.: Знання, 2009. – 556 с.
4. Кузьмін О.Є. Основи менеджменту: підручник. / О.С. Кузьмін, О.Г. Мельник. – 2-е вид., випр. та допов. – К.: Академвидав, 2007. – 464 с.
5. Мазаракі А.А. Основи менеджменту: підручник / А. А. Мазаракі, І. В. Чумаченко. – Харків: Фоліо, 2014. – 846 с.
6. Мескон М. Основы менеджмента: [пер. с англ.] / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М.: Вияльмс, 2009. – 672 с.
7. Михайлов С.І. Менеджмент: навчальний посібник / С.І. Михайлов. – [2-е вид. перер. і доп.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 536 с.

8. Мошек Г.Є. Менеджмент: навч. посібник/ Г. Є. Мошек, М. М. Ковальчук, Ю. В. Поканевич. – К. : Ліра-К, 2015. – 550 с.

9. Осовська Г.В. Менеджмент: підручник / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. – К.: Кондор, 2015. – 563 с.

10. Рудінська О. Менеджмент: посібник / О. Рудінська, С. Яроміч, І. Молоткова. – К.: ЕльгаНіка-Центр, 2010. – 334 с.

11. Стадник В.В. Менеджмент: підручник / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – [2-ге вид., випр., допов.]. – К.: Академвидав, 2010. – 472 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Цифровий репозитарій Національної академії статистики, обліку та аудиту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://194.44.12.92:8080/jspui/>

3. Мойсеєнко І. П. Процес прийняття управлінських рішень [Електронний ресурс] / І. П. Мойсеєнко. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/14210923/investuvannya/>

4. Сутність і функції менеджменту підприємства [Електронний ресурс] // Бібліотека Гринчука. – Режим доступу: <http://www.grinchuk.lviv.ua/book/56/2241.html>.

5. Орлов А. І. Історія менеджменту [Електронний ресурс] / А. І. Орлов // Скарбниця – Режим доступу: http://hata.profi.co.ua/2008/09/04/pro_menedzhment.html

КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ

Підсумкова оцінка визначається за національною шкалою та за шкалою ECTS на закритому засіданні фахової атестаційної комісії. При цьому спираються на критерії представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Розподіл балів, які отримують абітурієнти

	Оцінка в балах
Теоретичне питання 1	0-25
Теоретичне питання 2	0-25
Теоретичне питання 3	0-25
Теоретичне питання 4	0-25

Таблиця 2

Шкала підсумкового оцінювання рівня фахових знань абітурієнтів:
національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
0-34	F	